

Педагогічні науки

УДК 378.14

Смовженко Людмила Григорівна

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання
української та іноземних мов і літератур
Навчально-наукового інституту філології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

Smovzhenko Ludmila

*PhD in Pedagogy, Associate Professor of the Department of
Methods of Teaching Ukrainian and Foreign Languages and Literatures
Educational and Scientific Institute of Philology
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ USE OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO HIGHER EDUCATION APPLICANTS

***Анотація.** У статті розглядається проблема ефективного використання інформаційних технологій у процесі навчання іноземних мов здобувачів вищої освіти в умовах цифрової трансформації сучасної освітньої системи. Обґрунтовано актуальність теми у зв'язку з потребою модернізації методів навчання відповідно до запитів цифрового суспільства та глобальних освітніх викликів. Проведено теоретичний аналіз праць провідних українських та зарубіжних дослідників, які заклали наукові засади інтеграції ІКТ в освітній процес, зокрема таких, як В. Ю. Биков, О. Г. Бондаренко, І. В. Гура, К. Ahmad, R. Godwin-Jones, A. Kukulska-Hulme та ін.*

У центрі уваги – цифрові інструменти, що активно використовуються у навчанні іноземних мов: мультимедійні освітні платформи, системи управління навчанням (LMS), мобільні застосунки, засоби гейміфікації, віртуальна реальність, а також інноваційні підходи на основі штучного інтелекту. Стаття містить результати узагальнення експериментальних досліджень, які свідчать про позитивний вплив цифрових технологій на формування ключових мовленнєвих компетентностей студентів, підвищення рівня мотивації, пізнавальної активності та автономності навчання. Особливу увагу приділено динаміці розвитку навичок аудіювання й усного мовлення – найскладніших компонентів комунікативної компетентності.

Автором акцентовано, що ефективне використання ІТ у мовній підготовці потребує системного та комплексного підходу. Серед пріоритетів – підвищення цифрової компетентності викладачів, забезпечення матеріально-технічної бази, удосконалення дидактичного інструментарію, розробка адаптивних моделей навчання на основі когнітивних характеристик студентів. Також обґрунтовано доцільність урахування міжнародного досвіду (CEFR, Digital Education Action Plan 2021-2027) при формуванні національних стратегій цифрової мовної освіти.

У статті визначено перспективи подальших досліджень, зокрема у напрямі створення індивідуалізованих та персоналізованих освітніх траєкторій із використанням потенціалу штучного інтелекту й аналітики навчальних даних.

Ключові слова: викладання іноземних мов здобувачам закладів вищої освіти, інформаційні технології.

Summary. The article deals with the problem of effective use of information technologies in the process of teaching foreign languages to higher

education applicants in the context of digital transformation of the modern educational system. The relevance of the topic in connection with the need to modernize teaching methods in accordance with the needs of the digital society and global educational challenges is justified. A theoretical analysis of the works of leading Ukrainian and foreign researchers who laid the scientific foundations for the integration of ICT into the educational process, in particular, such as V. Y. Bykov, A. G. Bondarenko, I. V. Gura, K. Ahmad, R. Godwin-Jones, A. Kukulska-Hulme et al.

The focus is on digital tools that are actively used in teaching foreign languages: multimedia educational platforms, learning management systems (LMS), mobile applications, gamification tools, virtual reality, as well as innovative approaches based on artificial intelligence. The article contains the results of generalization of experimental studies that indicate the positive impact of digital technologies on the formation of key speech competencies of students, increasing the level of motivation, cognitive activity and learning autonomy. Special attention is paid to the dynamics of the development of listening and oral skills – the most complex components of communicative competence.

The author emphasizes that the effective use of it in language training requires a systematic and integrated approach. Among the priorities are improving the digital competence of teachers, providing the material and technical base, improving didactic tools, and developing adaptive learning models based on students' cognitive characteristics. The expediency of taking into account international experience (CEFR, Digital Education Action Plan 2021-2027) in the formation of national strategies for digital language education is also justified.

The article defines the prospects for further research, in particular in the direction of creating individualized and personalized educational trajectories using the potential of artificial intelligence and analytics of educational data.

Key words: *teaching foreign languages to applicants of higher educational institutions, Information Technologies.*

Вступ. У сучасному світі, де інформаційні технології швидко розвиваються та інтегруються у всі сфери життя, освітній процес у вищих навчальних закладах зазнає суттєвих змін. Особливе значення цей процес набуває у контексті вивчення іноземних мов, що є невід’ємною складовою професійної підготовки здобувачів вищої освіти. Використання інформаційних технологій у навчанні іноземних мов відкриває нові можливості для створення інтерактивного, гнучкого та персоналізованого навчального середовища, яке здатне ефективно задовольняти потреби різних категорій студентів. Це підтверджують численні наукові дослідження, що фіксують позитивний вплив цифрових інструментів на процес засвоєння лексики, граматики, а також розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності – говоріння, аудіювання, читання та письмо [4, с. 56; 3, с. 123].

З огляду на все зростаючий темп глобалізації та взаємодії між культурами, володіння іноземними мовами є ключовою компетентністю, необхідною для успішної професійної реалізації. Водночас традиційні методи викладання мов часто не відповідають вимогам сучасності, оскільки вони можуть бути малоефективними, одноманітними та недостатньо мотивуючими для студентів. Запровадження інформаційних технологій дозволяє подолати ці обмеження, забезпечуючи інтерактивність, мультимедійність та доступність навчального матеріалу у будь-який час і з будь-якого місця [11, с. 50].

Особливої уваги заслуговує те, що використання ІТ у навчанні сприяє розвитку таких компетентностей, як цифрова грамотність, критичне мислення, здатність до самостійного навчання, що є невід’ємною частиною сучасного освітнього процесу [8, с. 104]. При цьому технології не лише

розширюють арсенал засобів навчання, а й створюють умови для формування міжкультурної комунікації, що є важливим аспектом вивчення мов як засобу глобального спілкування.

Незважаючи на численні переваги, процес впровадження інформаційних технологій у навчання іноземних мов не є позбавленим проблем і викликів. До них належать технічні обмеження, недостатній рівень цифрової компетентності викладачів та студентів, а також нерівномірність доступу до сучасних ІТ-засобів [10, с. 74]. Важливо також враховувати педагогічні аспекти – необхідність адаптації методик викладання до нових умов, підтримання мотивації студентів та забезпечення якості навчального процесу в цифровому середовищі.

Таким чином, актуальність теми дослідження зумовлена потребою всебічного аналізу ролі інформаційних технологій у навчанні іноземних мов здобувачів вищої освіти, а також виявлення ефективних підходів до їх впровадження. Це, в свою чергу, дозволить підвищити якість підготовки фахівців, адаптованих до вимог сучасного ринку праці, та сприятиме розвитку освітніх систем із використанням інноваційних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв’язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття.

Проблема цифровізації процесу навчання іноземних мов у системі вищої освіти активно досліджується вітчизняними та зарубіжними науковцями. Значна увага приділяється теоретичному обґрунтуванню можливостей використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у навчальному процесі, а також аналізу практичних аспектів упровадження цифрових інструментів.

Так, В. Ю. Биков розкриває засади формування електронного освітнього середовища та ролі інформаційних технологій у його структурі,

наголошуючи на потребі розбудови цифрової інфраструктури освіти в Україні [1]. О. Г. Бондаренко аналізує шляхи використання ІКТ у вивченні іноземних мов, зокрема засобів мультимедіа й інтерактивних платформ, що сприяють підвищенню мотивації та залученості студентів [2].

У роботах О. П. Греченко [3], І. В. Гури [4] та І. І. Іванової [6] окреслено поточний стан цифровізації мовної освіти та вказано на переваги використання мультимедійних і віртуальних ресурсів у підготовці здобувачів вищої освіти. Особливу увагу дослідники звертають на вплив цифрових технологій на формування комунікативних компетентностей.

Дослідження І. І. Журавльової [5] та Т. О. Мельник [8] присвячені проблематиці цифрової компетентності викладача та студентів як ключової умови ефективного застосування цифрових інструментів у навчанні. С. І. Макаренко аналізує практичний досвід застосування платформи Zoom у навчанні англійської мови студентами немовних спеціальностей, звертаючи увагу на виклики та переваги дистанційного формату [7].

Результати експериментальних досліджень ефективності ІКТ у викладанні іноземних мов узагальнені в праці Т. Г. Назаренко, яка підтверджує позитивний вплив цифрових технологій на якість мовної підготовки студентів [9]. У свою чергу, Л. М. Савченко звертає увагу на бар'єри, що ускладнюють процес впровадження ІКТ у вищій школі України, зокрема організаційні та технічні аспекти [10].

Методичні підходи до застосування інтерактивних технологій, таких як ігрові платформи й симулятори, подано в роботі С. В. Ярмоленко [11].

У зарубіжному контексті важливою є розвідка К. Ahmad та М. Rogers, де розкривається внесок технологій обробки природної мови (NLP) у розвиток інтелектуальних систем підтримки мовного навчання (Intelligent CALL) [12]. Також варто відзначити значення Common

European Framework of Reference for Languages (CEFR) як методологічної основи формування мовних компетентностей [13], а також Digital Education Action Plan 2021-2027, який акцентує увагу на стратегіях цифрового розвитку освіти на рівні ЄС [14].

R. Godwin-Jones висвітлює потенціал штучного інтелекту у викладанні мов, зокрема персоналізацію контенту, голосові інтерфейси та адаптивні системи зворотного зв'язку [15]. А. Kukulska-Hulme підкреслює динаміку мобільного навчання мов як складника сучасної цифрової парадигми освіти [16].

Попри значну кількість праць, що стосуються цифровізації мовної освіти, залишається недостатньо розробленою проблема інтеграції інноваційних ІТ-засобів (зокрема штучного інтелекту та віртуальної реальності) в системний процес формування мовленнєвих компетентностей, а також питання розробки адаптивних моделей навчання з урахуванням індивідуального стилю здобувачів освіти. Саме цим аспектам і присвячено дане дослідження, що має на меті поглибити розуміння шляхів оптимального впровадження цифрових інструментів у процес вивчення іноземних мов здобувачами вищої освіти.

Основною метою цієї наукової статті є всебічне дослідження застосування інформаційних технологій у процесі навчання іноземних мов здобувачів вищої освіти. Це передбачає комплексний аналіз теоретичних засад, практичних аспектів та викликів, які виникають при інтеграції цифрових інструментів у мовний освітній процес. На сучасному етапі розвитку освіти актуальність використання ІТ обумовлена необхідністю підвищення якості та ефективності навчання, а також адаптації освітніх методик до вимог інформаційного суспільства.

Одним із важливих завдань, що стоять перед дослідженням, є визначення ролі та значення різноманітних цифрових технологій, таких як інтерактивні платформи, мобільні додатки, системи дистанційного

навчання, мультимедійні ресурси, у формуванні мовної компетентності студентів. Слід врахувати, що застосування ІТ у навчанні не обмежується лише технічним аспектом, а передбачає переосмислення педагогічних підходів, впровадження нових методик та форм організації освітнього процесу.

Ще однією ключовою складовою мети є аналіз переваг, які надають інформаційні технології в мовній освіті, серед яких можна виділити підвищення мотивації здобувачів освіти, забезпечення індивідуалізації навчання, розширення доступу до автентичних матеріалів, а також розвиток цифрових навичок. У той же час важливо ідентифікувати проблеми та обмеження, що супроводжують впровадження ІТ, такі як технічні бар'єри, нерівність доступу, недостатня цифрова компетентність педагогів та студентів, а також педагогічні виклики щодо інтеграції нових технологій у традиційний навчальний процес.

Дослідження спрямоване на виявлення ефективних методичних рішень та стратегій, які б забезпечували максимально продуктивне використання інформаційних технологій у навчанні іноземних мов у вищій освіті. Особлива увага приділяється розгляду способів інтеграції цифрових ресурсів у різні форми навчання, включаючи аудиторні заняття, дистанційні курси, а також автономне самонавчання здобувачів освіти.

Таким чином, **мета статті** полягає у формуванні цілісного уявлення про сучасний стан та перспективи використання інформаційних технологій у мовній освіті здобувачів вищої освіти, що сприятиме подальшому розвитку інноваційних педагогічних практик. Результати дослідження можуть бути використані викладачами, адміністрацією навчальних закладів, розробниками освітніх технологій, а також усіма, хто зацікавлений у вдосконаленні процесу вивчення іноземних мов із застосуванням ІТ.

Виклад основного матеріалу. Інформаційні технології (ІТ) стали невід'ємною складовою сучасного освітнього процесу, трансформуючи традиційні підходи до навчання, зокрема в галузі викладання іноземних мов у закладах вищої освіти. Їх застосування сприяє підвищенню мотивації, ефективності засвоєння матеріалу, забезпечує індивідуальний підхід та активізацію студентів [1; 2].

Цифрові інструменти забезпечують багатоканальне сприймання інформації, що дозволяє комбінувати аудіо-, відео- та текстові формати навчання [6]. Вони охоплюють платформи управління навчанням (LMS), гейміфіковані застосунки, мобільні сервіси, онлайн-комунікатори, а також штучний інтелект. Такі інструменти відповідають вимогам нової української школи та загальноєвропейських стандартів викладання мов (CEFR) [13].

Умовно цифрові засоби навчання можна класифікувати за функціональним призначенням. Зокрема, LMS (Moodle, Google Classroom) забезпечують адміністративну підтримку, автоматизовану перевірку та організацію зворотного зв'язку. Мобільні додатки (Duolingo, Memrise) стимулюють самостійне тренування лексико-граматичних структур [16]. Онлайн-комунікаційні сервіси (Zoom, Microsoft Teams) дозволяють реалізувати інтерактивні speaking clubs, мовну практику з носіями [7].

Таблиця 1

Класифікація інформаційних технологій у викладанні іноземних мов

Тип технології	Назва/платформа	Функціональне призначення	Приклади використання
LMS	Moodle, Google Classroom	Керування курсом, тести, зворотний зв'язок	Змішане навчання, тести
Мобільні додатки	Duolingo, LingQ	Самостійна робота з лексикою та граматикою	Повторення, трекінг прогресу
Гейміфікація	Kahoot, Wordwall	Мотивація через ігрові елементи	Квізи, словникові батли
Онлайн-комунікація	Zoom, Discord	Реальна комунікація мовою	Speaking clubs, дебати
Штучний	Grammarly, ChatGPT	Автоматичний аналіз	Перевірка,

Тип технології	Назва/платформа	Функціональне призначення	Приклади використання
інтелект		письма	покращення тексту

В таблиці 1 представлено класифікацію основних типів інформаційних технологій, що використовуються у процесі викладання іноземних мов. Аналіз засвідчує, що цифрові інструменти охоплюють різні аспекти навчального процесу – від організаційно-методичного супроводу до формування мовленнєвих навичок через інтерактивну діяльність.

Платформи керування навчальними курсами (LMS), такі як Moodle та Google Classroom, забезпечують систематизацію матеріалів, контроль знань та надання зворотного зв'язку. Їх застосування особливо ефективно у змішаних формах навчання, де важливо поєднувати самостійну роботу з аудиторною активністю.

Мобільні додатки (Duolingo, LingQ) орієнтовані на автономне вивчення лексики та граматики, що відповідає принципам адаптивного навчання. Вони є корисними інструментами для щоденного повторення, контролю прогресу та підтримки мотивації завдяки ігровим механізмам.

Гейміфікаційні платформи, зокрема Kahoot і Wordwall, стимулюють навчальну активність через ігрові сценарії. Такі сервіси дають змогу урізноманітнити навчальний процес, підвищити залучення студентів і створити позитивний емоційний фон на заняттях.

Засоби онлайн-комунікації (Zoom, Discord) забезпечують умови для розвитку навичок усного мовлення в режимі реального часу. Зокрема, завдяки проведенню speaking clubs, дебатів та групових проєктів, формується автентичне мовне середовище, що імітує живу міжкультурну взаємодію.

Окрему категорію становлять інструменти штучного інтелекту (Grammarly, ChatGPT), які відкривають нові можливості для аналізу письмових робіт, редагування текстів та надання миттєвих рекомендацій.

Це дозволяє значно покращити якість письмової комунікації, а також сприяє розвитку критичного мислення та самоаналізу. Таким чином, представлена класифікація демонструє комплексний підхід до цифровізації мовної освіти, де кожна категорія технологій виконує окрему функціональну роль, а їх інтегроване використання сприяє підвищенню ефективності навчального процесу.

Результати експериментальних досліджень підтверджують, що використання ІТ-засобів сприяє суттєвому покращенню мовних компетентностей. За даними дослідження, проведеного в чотирьох ЗВО України, студенти, які використовували цифрові інструменти, демонстрували вищий рівень засвоєння у порівнянні з контрольною групою [9].

Таблиця 2

Вплив ІТ на розвиток мовних компетентностей

Мовна компетентність	ІТ-засіб	Покращення результатів (%)
Аудіювання	Подкасти, TED	+32%
Говоріння	Zoom, Tandem	+24%
Читання	Онлайн-статті	+19%
Письмо	Grammarly	+16%

Дані, наведені в таблиці 2, демонструють кількісні показники впливу інформаційних технологій на розвиток різних видів мовних компетентностей у здобувачів вищої освіти. Вказані цифрові інструменти корелюють із відповідними видами мовленнєвої діяльності, що дозволяє зробити висновки про їхню ефективність у контексті мовної освіти.

Найбільше зростання спостерігається у сфері аудіювання, де застосування автентичного аудіоконтенту (зокрема подкастів, освітніх виступів TED) забезпечило покращення результатів на 32%. Такий ефект пояснюється можливістю студентів слухати реальних носіїв мови, адаптуватися до різних акцентів, інтонацій і швидкості мовлення.

Друге місце за рівнем впливу посідає розвиток усного мовлення, що зріс на 24% завдяки використанню відеокommunікаційних платформ (Zoom) і мобільних застосунків для розмовної практики (Tandem). Постійна участь у діалогах, speaking clubs і дебатах дозволяє створити ситуації автентичного спілкування, що є необхідною умовою формування комунікативної компетентності.

Розвиток читання також демонструє позитивну динаміку (+19%) за умови інтеграції онлайн-ресурсів (новинні портали, освітні вебсайти, адаптовані статті). Цей підхід сприяє підвищенню мотивації та розширенню тематичного словникового запасу, особливо коли матеріали відповідають інтересам студентів. Найменше, хоча й помітне, покращення спостерігається у сфері письма, де використання автоматизованих редакторів тексту, таких як Grammarly, забезпечило зростання на 16%. Ці сервіси виконують функцію миттєвого зворотного зв'язку, допомагають виявляти граматичні та стилістичні помилки, підвищують рівень мовної точності.

Узагальнюючи, слід відзначити, що впровадження ІТ у мовну підготовку позитивно впливає на всі види мовленнєвої діяльності, особливо в аспекті аудіювання та говоріння. Це підтверджує необхідність системного включення цифрових ресурсів до навчальних програм, а також адаптації методик відповідно до потенціалу конкретних технологій. Такі дані свідчать про високу ефективність комплексного використання ІТ на різних етапах мовного навчання, зокрема для розвитку навичок аудіювання й продуктивного мовлення [15]. Попри переваги, у практиці виникають низка проблем, пов'язаних з технічними обмеженнями, нерівномірним доступом до ресурсів, недостатнім рівнем цифрової компетентності викладачів [5].

Таблиця 3

Основні виклики впровадження ІТ у мовну освіту

Проблема	Прояв	Рішення
Нестабільне з'єднання	Зриви занять	Оптимізація платформ
Низький рівень цифрової грамотності	Неактивне використання функцій	Курси для викладачів
Перевантаження	Виснаження студентів	Збалансування контенту

В таблиці 3 окреслено ключові виклики, що виникають у процесі впровадження інформаційних технологій у навчання іноземних мов. Ці проблеми мають як технічну, так і педагогічну природу, що вимагає комплексного підходу до їх вирішення.

Першою і доволі поширеною проблемою є нестабільне інтернет-з'єднання, що призводить до зривів занять, особливо під час синхронного онлайн-навчання. Така ситуація знижує ефективність навчального процесу, перешкоджає підтриманню комунікативної взаємодії та зменшує мотивацію студентів. Як засіб подолання цього виклику пропонується оптимізація освітніх платформ (зменшення навантаження на трафік, можливість офлайн-доступу до матеріалів, адаптація під мобільні пристрої).

Другою проблемою є низький рівень цифрової грамотності, що проявляється у неактивному або фрагментарному використанні функціоналу цифрових ресурсів викладачами та студентами. Це обмежує потенціал ІТ у навчанні, призводить до зниження якості зворотного зв'язку та утруднює автономну роботу студентів. Одним із ефективних рішень є організація систематичних курсів цифрової компетентності, що мають охоплювати як базові навички користування платформами, так і педагогічну інтеграцію технологій.

Ще одним важливим викликом є перевантаження студентів, яке виникає внаслідок надмірного використання цифрових ресурсів, нескоординованості завдань та підвищених когнітивних навантажень. Такі

умови можуть призводити до виснаження, втрати мотивації та зниження ефективності засвоєння матеріалу. У відповідь на це слід застосовувати збалансоване планування контенту, чергування активностей різного типу (гейміфікованих, комунікативних, рефлексивних), а також впровадження принципів цифрового добробуту.

Таким чином, ефективне впровадження ІТ у мовну освіту можливе лише за умови усунення технічних та методичних бар'єрів, забезпечення стабільного цифрового середовища та підвищення готовності всіх учасників освітнього процесу до продуктивного використання інноваційних засобів.

У провідних країнах ЄС ІТ є базовим елементом викладання. Наприклад, у Німеччині активно використовують платформу ILIAS, у Фінляндії – Itslearning, у Польщі – EduPage [14].

Таблиця 4

ІТ у мовній освіті: міжнародна практика

Країна	Платформа	Особливості використання	Результати
Україна	Moodle + Zoom	Часткова інтеграція	Різномірівнева ефективність
Німеччина	ILIAS	Повна підтримка держави	Високий рівень самостійності
Фінляндія	Itslearning	Інтеграція у всі дисципліни	Сталий розвиток мовної компетентності

Таблиця 4 ілюструє особливості застосування інформаційних технологій у мовній освіті в контексті міжнародного досвіду. Порівняльний підхід дозволяє виявити спільні тенденції та специфіку впровадження ІТ у різних країнах, а також оцінити вплив цифрових рішень на формування мовної компетентності здобувачів освіти.

В Україні використання ІТ представлено поєднанням системи Moodle та засобів відеозв'язку, таких як Zoom. Це забезпечує часткову інтеграцію цифрових технологій у навчальний процес, переважно у вигляді змішаного або дистанційного навчання. Водночас ефективність таких

підходів є різнорівневою, що пов’язано з нерівномірною технічною базою, різною цифровою компетентністю учасників освітнього процесу та відсутністю уніфікованих методичних підходів.

В Німеччині основною платформою для мовного навчання є ILIAS, яка підтримується на державному рівні та широко впроваджена у закладах вищої освіти. Така повна підтримка держави забезпечує високий рівень організаційної узгодженості та ресурсного забезпечення. Як наслідок, спостерігається значне зростання самостійності студентів в оволодінні мовами, що відповідає сучасним підходам до навчання, орієнтованим на розвиток автономії та персоналізації.

В Фінляндії платформа Itslearning є складовою єдиної освітньої екосистеми, яка інтегрується у всі дисципліни, включно з мовними. Така модель забезпечує стійкий розвиток мовної компетентності в межах міждисциплінарного підходу, де ІТ виступають не лише як допоміжний засіб, а як невід’ємний елемент освітнього процесу. Важливо, що інтеграція ІТ тут здійснюється системно – з урахуванням вікових, соціальних та психолого-педагогічних чинників.

Загалом порівняльний аналіз засвідчує, що ефективність впровадження ІТ у мовну освіту значною мірою залежить від інституційної підтримки, методичної цілісності та рівня цифрової культури. Досвід Фінляндії та Німеччини може бути корисним для удосконалення практик в Україні, зокрема у контексті розвитку стратегій цифровізації освіти.

У контексті новітніх освітніх парадигм актуальним є використання штучного інтелекту, адаптивних навчальних систем, VR-платформ. Інструменти як ELSA Speak, Mondly VR, OpenAI ChatGPT дозволяють моделювати автентичні ситуації спілкування та забезпечують високий рівень персоналізації [12].

В таблиці 5 представлено огляд сучасних інноваційних технологій, що активно впроваджуються у сферу навчання іноземних мов. Ці

технології демонструють новий етап розвитку цифрової освіти – перехід від підтримувальних засобів до інтелектуалізованих та інтерактивних інструментів, що здатні адаптуватися до індивідуальних потреб здобувача освіти.

Таблиця 5

Інноваційні технології у мовному навчанні

Технологія	Платформа	Призначення
Штучний інтелект	Grammarly, ChatGPT	Персоналізоване письмове навчання
Віртуальна реальність	Mondly VR	Мовне занурення у віртуальному середовищі
Адаптивне навчання	Duolingo Max	Автоматичне підлаштування до рівня знань

Одним із найвпливовіших напрямів є технології штучного інтелекту (ШІ). Платформи Grammarly та ChatGPT забезпечують персоналізовану підтримку у письмовому мовленні, надаючи студентам миттєвий аналіз граматики, лексики, стилістики та логіки тексту. Завдяки цим інструментам користувач отримує не лише зворотний зв'язок, але й рекомендації щодо покращення якості письма, що сприяє розвитку навичок редагування, мовної точності та критичного мислення. Використання ШІ у мовному навчанні відкриває перспективи для автоматизованої перевірки письмових робіт та індивідуалізації навчального процесу.

Другим напрямом є віртуальна реальність (VR), представлена платформою Mondly VR, яка створює ефект занурення у мовне середовище. Такий підхід забезпечує контекстуалізоване навчання, коли студенти опиняються в змодельованих життєвих ситуаціях – у магазині, на вокзалі, у закладі харчування тощо. VR-технології активізують всі канали сприйняття, зокрема зоровий, слуховий та кінетичний, що позитивно впливає на довготривалу пам'ять та автоматизацію мовленнєвих структур.

Особливого значення ця технологія набуває у ситуаціях, коли студенти не мають змоги практикувати мову з носіями.

Третій напрям – адаптивне навчання, яскравим прикладом якого є Duolingo Max. Ця технологія ґрунтується на використанні алгоритмів, що автоматично підлаштовують контент до поточного рівня знань студента. Завдяки постійній аналітиці навчальних дій система забезпечує індивідуальну траєкторію засвоєння матеріалу, виявляє слабкі сторони та пропонує відповідні вправи. Такий підхід суттєво підвищує мотивацію студентів, адже дозволяє досягати відчутного прогресу без надмірного перевантаження чи повторення вже опанованого матеріалу.

Таким чином, інноваційні цифрові рішення не лише урізноманітнюють методику викладання, а й змінюють парадигму самого навчального процесу, де головним стає адаптивність, персоналізація та імітація реального мовного середовища. Включення таких технологій у систему вищої мовної освіти вимагає підвищення кваліфікації викладачів, методичної адаптації та належного технічного забезпечення, однак потенційна ефективність їх застосування є надзвичайно високою.

Висновки та подальший розвиток у даному напрямку. Отже, в сучасних умовах цифрової трансформації освіти використання інформаційних технологій у процесі навчання іноземних мов здобувачів вищої освіти є не лише доцільним, але й необхідним елементом ефективної професійної підготовки. Проведений аналіз доводить, що ІТ-інструменти забезпечують нову якість навчального процесу, активізують пізнавальну діяльність студентів, сприяють розвитку ключових мовленнєвих компетентностей, розширюють можливості для індивідуалізації та автономізації навчання. Автором запропоновано впроваджувати багаторівневі цифрові освітні траєкторії, які дозволять враховувати різні стартові можливості студентів і забезпечать гнучкість навчального процесу.

Результати експериментального впровадження ІТ-засобів, зокрема LMS, мобільних застосунків, гейміфікаційних платформ, а також інноваційних технологій як-от штучний інтелект і віртуальна реальність, свідчать про позитивну динаміку рівня засвоєння мовного матеріалу студентами. Найбільший прогрес простежено у розвитку навичок аудіювання та усного мовлення, що особливо важливо в контексті комунікативної спрямованості сучасної освіти. Доцільно розширити практику використання адаптивних мовних симуляторів, що моделюють автентичні комунікативні ситуації з використанням технологій штучного інтелекту, з метою формування стійких мовленнєвих навичок.

Однак ефективне використання ІТ потребує системного підходу, що передбачає підвищення цифрової компетентності педагогів, забезпечення технічної бази, розвиток відповідного методичного забезпечення. Також важливо враховувати міжнародний досвід, який свідчить про успішну інтеграцію цифрових платформ у мовну освіту за умови державної підтримки та міжінституційної співпраці. Автор вважає за необхідне ініціювати створення національного цифрового хабу для мовної освіти, який об'єднає провайдерів освітнього контенту, розробників програмного забезпечення та освітянську спільноту.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні адаптивних моделей цифрового навчання іноземних мов, що базуються на аналізі індивідуального стилю навчання, когнітивних особливостей студентів і потенціалі штучного інтелекту. У межах подальших наукових розвідок пропонується розробити інтегровані цифрові платформи, які поєднуюватимуть аналіз освітньої аналітики (learning analytics), автоматизоване оцінювання прогресу та персоналізовані рекомендації щодо мовного розвитку.

Література

1. Биков В. Ю. Інформаційні технології навчання в умовах розвитку електронного освітнього середовища. К. : ІТЗН НАПН України, 2012. URL : <http://lib.iitta.gov.ua/> (дата звернення : 25.06.2025).
2. Бондаренко О. Г. Використання ІКТ у процесі вивчення іноземних мов. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. №3 (83). С. 144-150.
3. Греченко О. П. Цифрові технології у мовній освіті: сучасний стан та перспективи розвитку. *Науковий вісник Черкаського університету*. 2019. Вип. 23. С. 120-130.
4. Гура І. В. Використання інформаційних технологій у вивченні іноземних мов: теорія та практика. К., 2020. 180 с.
5. Журавльова І. І. Проблеми цифрової компетентності викладача. *Вісник ХНПУ*. 2023. № 7(98). С. 138-145.
6. Іванова І. І. Мультимедійні технології у викладанні іноземних мов.. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. 2020. №26. С. 92-98.
7. Макаренко С. І. Досвід впровадження Zoom у вивченні англійської мови студентами немовних спеціальностей. *Освітній дискурс*. 2022. №2. С. 33-39.
8. Мельник Т. О. Розвиток цифрової компетентності у студентів вищих навчальних закладів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інновації*. 2022. № 3(45). С. 100-110.
9. Назаренко Т. Г. Експериментальні дослідження ефективності ІКТ у викладанні іноземних мов. Дніпро : ДНУ, 2020. 300 с.
10. Савченко Л. М. Проблеми впровадження ІКТ у вищій школі України. Львів, 2020. 95 с.
11. Ярмоленко С. В. Інтерактивні технології у процесі вивчення іноземних мов. Харків, 2021. 150 с.

12. Ahmad K., Rogers M. Intelligent CALL: The contribution of NLP. *Computer Assisted Language Learning*. 2021. № 34(5-6). С. 554-571.
13. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. Strasbourg : CoE, 2020. URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages> (дата звернення: 25.06.2025).
14. European Commission. Digital Education Action Plan 2021-2027. URL: <https://education.ec.europa.eu> (дата звернення: 25.06.2025).
15. Godwin-Jones R. Emerging technologies: Language learning with AI. *Language Learning & Technology*. 2022. Vol. 26, No. 1. P. 150-170.
16. Kukulska-Hulme A. Mobile language learning: Past, present, and future.. *ReCALL*. 2020. 32(2). С. 211-228.